

Dobre šole in slovenski starši.*)

Dobre narodne šole sploh in posebno dobre narodne ljudske šole so potrebne. To je resnica, katero so pretresovali in priporočevali slovenskemu ljudstvu vsi naši časniki, posebno „Slov. Narod“ pa „Novice“, od kar izhajata, tedaj leta in leta. Vse to pisanje in govorjenje dotično po taborih in naših društvih je imelo precej vspeha.

Slišali smo praviti kmete, kateri dosta trosijo za mladino v šoli, da to veseli delajo, da bi celo polovico svojega premoženja radi potrosili samo, da se otroci veliko koristnega naučijo, ker bi potem lažje živeli doma, ali pa na tujem boljše službe dobivali.

Drugi starejši britko obžalujejo, da jih niso starši v šolo pošiljali, ker si ne morejo pomagati zdaj, ko jih revščina pritiska. Nekemu je bilo žal za mlada leta, v katerih je domá živel, kakor zajec v germu.

Drugih kmetov je pa, o žalibog! še mnogo, ki se ne zavedajo važne te resnice, akoravno jo slišijo zmirom ponavljati. Nepremišljeno govorijo, kakor nekatera gospoda še blodi: „Kmet naj zna kopati in le kopati, vse drugo je odveč; dober poljedelec nima časa pečati se z drugimi reči, in otroci naj pasó živino, s tem bodo bolj koristili hiši, nego da hodijo v šolo“.

Tako govoreči kmetje so pač velike reve na duhu, oni ne vedó, da tako uči tista gospoda, kateri je v lastni dobiček in prid, da so nižji stanovi nevedni, da jih potem lažje dêre. Da pa krijejo te gerde misli, terdijo, da toliko rajše ubogajo ljudje, kolikor bolje so nevedni. To pa ni res, ker gotovo rajše sluša razviti človek, ki sam previda in se prepriča, da je koristno in potrebno na svetu v raznih okoliščinah tudi slušati.

Res je pa, da se morajo kmetčki otroci uže iz mladih nog učiti in vaditi kmetovati; toda celi dan, celi teden otrokom delati še mogoče ni, in težavnega delovanja se tudi lotiti ne morejo; torej

*) Ker se je nam ta sestavek tako primerjen zdel okolnostim sedanjega časa, postavili smo ga na čelo našega letnega sporočila.

najprimernejše in najkoristnejše je, da hodijo tudi v šolo, v kateri vsak dan slišijo kaj novega in dobrega. Če pa pasó živino, to prav je potrata časa. Otroci ne morejo biti še dobri varuhi živini, in kaj tudi delajo na paši? Igrajo se, skačejo, a kmetovanja se tam gotovo ne učijo. Ali ne bi bilo bolje, da se, kakor v Istriji, Dalmaciji in drugih krajih,*) odrasli čredar vzame za celo vas, ali da nekateri revni starčki, ki ne morejo delati, čredovanje prevzamejo. Ti naj po pašnikih se sprehajajo in tam svojo fajfo kade. Ali naj se šolske ure tako uredijo, da so predpoldne in popoldne pred pašo. Če tudi to ni mogoče zaradi posebnih okoliščin, izmisliti se dá kak drug način, pastir se uže najde. Otroci so pa za šolo, da si pridobijo znanosti za prihodnje življenje.

Po navadi odda oče svoje premoženje enemu sinu, in drugi morajo večidel po svetu. Zdaj prašamo, kdo dobi lože in boljše službe, ali tisti mladenči in dekleta, kateri znajo tudi brati, pisati, računati in so razumni in razvitega mišljenja; ali pa taki, ki ne znajo vsega tega nič, in so zabiti, okorni, da stopijo v svet, kakor žrebeta iz pašnika? Gotovo bodo le prvi dobre službe dobivali, in v sedanjih časih samo oni, kajti skoro vsak gospodar in vsaka gospodinja v mestih tirja dan danes, da znajo posli, če nič drugega višega saj dobro brati, računati in pisati. Če tega ne znajo, in so poštene duše, dobivajo sicer, toda le slabe, zadnje službe in so zmerom revni. Če pa niso prav pošteni in v kristjanskih čednostih krepki, nočejo revščine terpeti, ampak se vdajo hudobnemu življenju vsake verste, potem polnijo ječe pa bolnišnice, in občine morajo plačevati te stroške po stotinah na leto.

Kdo je in bo v prihodnje tega kriv? Kdo drugi nego starši, ki pošiljajo otroke na pašnike, kateri tratijo lepi čas mladih let, namesto, da bi jih, kakor ob nedeljah v cerkev, vsak dan pošiljali, in če je treba, tudi silili v šolo. Iz nevednosti izhaja največkrat revščina, iz revščine pa mnogokrat zaničljivost, tatvina in druga hudodelstva. Starši imajo sveto dolžnost, skerbeti za prihodnjo srečo svojih otrok, da se jih v poznih letih hvaležnega serca spominjajo, a ne da jih krivijo svoje nesreče obžalujoči, da so jih z živino na pašo gonili namesto v šolo. Kaka pomoč je to, če dobivajo sinovi in hčere od staršev en par sto goldinarjev deležnice (parta)? Ali ne bi veliko več izdalo in več pomagalo, če dobijo od hiše na pol manje denarja, da pa, ko popustijo dom, stopijo v svet s toliko večim

*) če so pašniki združeni.

znanjem? Vzglede so nam posebno Švičarji, katerih je toliko po vseh deželah razstrošenih in povsod dobivajo izvrstne službe, toda doma je davek za šolo največji davek, in najrajše ga plačujejo, kajti sreča njih otrok jim je največa skerb, tako, da je v več krajih šola najlepša hiša v vasi.

Da pa šole zares koristijo, morajo biti: 1) Narodne, to je, narodni jezik, toraj pri nas mora slovenski jezik podučni jezik biti; kajti otroci se najlože, najhitrejše in najbolj temeljito v maternem jeziku učijo, ker ga znajo, kolikor je otrokom mogoče. 2) Morajo šole dobre učitelje imeti. Izverstni ne morejo vsi biti, ali vsaj dober učitelj more vsak biti, to je, on mora razen moralnega zadržanja svoje predmete sam temeljito znati, mora dalje znati otrokom razumno predavati, ker nauk je le takrat zdaten, če učenec vse natančno razume, kar se ima na pamet učiti. Iz glave blebetati in nič razumeti, manj je ko nič, potrata časa je in škoda za ves trud.

(Po „Soci“.)

Šolska naznanila.

I.

Učili so :

- Anton Mandelc**, duhovni pomočnik, veroznanstvo v nedeljski šoli 1 uro na teden.
- Janez Kobilca**, duhovni pomočnik, veroznanstvo v 1. razredu 2 uri, v 2. razredu 2 uri, v 3. razredu 2 uri, in v 4. razredu 4 ure; skupaj 10 ur na teden.
- Jožef Kramar**, učitelj in lastnik zlatega križa za zasluge pri šolstvu, predmete 4. razreda; 18 ur na teden.
- Lovro Sadar**, učitelj, zač. ravnatelj in ud c. k. okrajnega šolskega svetovalstva, predmete 3. razreda, sadjerejo v 3. in 4. razredu in ponovilo naukov v nedeljski šoli; 23 ur na teden.
- Janez Zettel**, učitelj, predmete 2. razreda, petje v vseh štirih razredih in ponovilo naukov v nedeljski šoli; 23 ur na teden.
- Janez Gorjanec**, podučitelj, predmete 1. razreda, risanje v 3. in 4. razredu in ponovilo naukov v nedeljski šoli; 23 ur na teden.

II.

Pregled

posamnih naukov in ur na teden in število učencev.

N a u k i	Razredi				Ned. šola	Ure v kup
	I.	II.	III.	IV.		
1. Veroznanstvo	2	2	2	4	1	11
2. Slovenščina	8	6	6	4	—	24
3. Številjenje	2	3	4	4	—	13
4. Pisanje	5	4	3	3	—	15
5. Nemaščina	5	7	7	7	—	26
6. Petje	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	—	2
7. Risanje	—	—	1	1	—	2
8. Sadjereja	—	—	1	1	—	2
9. Ponovilo naukov	—	—	—	—	3	3
Skupaj	$22\frac{1}{2}$	$22\frac{1}{2}$	$24\frac{1}{2}$	$24\frac{1}{2}$	4	98
Število učencev v vsakdanji šoli	84	59	42	30		215
„ „ „ nedeljski „	—	—	—	—	127	127
					Skupaj .	342

III.

Iz šolskega dnevnika.

Šolsko leto pričelo se je 2. dne mesca oktobra 1871 s slovesno sv. mašo.

4. dné mesca oktobra 1871, rojstnega dné Njih Veličanstva, našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I., bili so učitelji s svojimi učenci ob 9. uri pri slovesnem duhovnem opravilu.

17. dné mesca prosinca t. l. nadzorovali so šolo našo častiti gospod c. k. okrajni šolski nadzornik dekan Matevž Kožu h.

Na dan sv. Marka, križev teden in v praznik presv. rešnjega Telesa vdeleževali so se učitelji in učenci slovesnih procesij.

4. in 5. dné mesca rožnika t. l. počastili so našo šolo visokočastiti prošt in c. k. deželni šolski nadzornik gospod Dr. Anton Jarec, blagovolili so poslušati po vseh razredih in so tudi sami izpraševali.

21. dné mesca rožnika t. l. praznovala je šolska mladina god sv. Alojzija in prvo sveto obhajilo.

9. dné mesca mal. serpana t. l. šli smo s šolsko mladino v Černgrob, kjer smo imeli sv. mašo, pri kateri so učenci peli. Po sv. maši smo nekoliko zajuterkovali (mladina dobila je česenj in kruha) in potem začele so se mnogoverstne proste in telovadne igre in se pele kratkočasne šolarske in druge pesmice. Pri tem izletu počastili so nas s svojo nazočnostjo častiti gospod Blaže Mohar, mestni župan in predsednik krajnega šolskega sveta, čast. gosp. Janez Guzel, prvi srenjski svetovalec in ud kr. šolsk. sveta, čast. gosp. Janez Sušnik, srenjski svetovalec in ud kr. šolsk. sveta, čast. gosp. Gašper Golob, srenjski svetovalec in ud kr. šolsk. sveta, čast. gosp. Jožef Homan, pek, čast. g. Jožef Deisinger in čast. g. Matevž Porenta, tergovca, čast. gosp. Karl Fabiani, lekar in več častitih gospa in gospodičen. Nekoliko pozneje prišli so tudi častiti gospod Primož Remic, mestni župnik in krajni šolski nadzornik, in brali so nam drugo sv. mašo. Vse to je veselje in radost tega dné še posebno zvikšalo. Želimo, da bi se v prihodnost še več šolskih prijateljev takih šolskih izletov udeležilo, da otroci vidijo, da jim je mar za šolo.

Razun zimskega časa vodili so učitelji učence k polosmi sv. maši, pri kateri prepevali so veliko sv. pesem.

Zakrament svete pokore, presv. rešnjega Telesa prejeli so učenci v pretečenem letu štirikrat.

Učitelji zborovali so vsak mesec.

24. dné mesca mal. serpana t. l. imeli smo konecletno šolsko svečanost.

Prihodnje šolsko leto prične se 30. dné mesca kimovca 1872 s slovesno sv. mašo, nedeljska šola pa prvo nedeljo po vseh svetih. Pri tej priliki ponižno prosimo starše, da bi svoja deca koj v pričetku leta v šolo pripeljali; pozneje v šolo jemati jih nam postava prepoveduje.

IV.

Dobrotniki te šole.

Visoki c. k. deželni šolski svet podaril je več šolskih knjig za uboge učence in tudi nekatere šolski bukvarnici zraven pa tudi več zemljevidov in prirodopisnih podob in prečastiti prošt in deželni šolski nadzornik gosp. Dr. Ant. Jarec globus s slovenskimi imeni.

Darovala je slavna c. k. družba kmetijska v Ljubljani zbirko vertnarskega orodja.

Častiti gospod Primož Remic, mestni župnik in kr. šolski nadzornik, oblekli so več revnih učencev popolnoma.

Neka družba podarila je za revne učence 15 gl. 90 kr. a. v.

Častiti g. g. o. o. kapucini in častite gospe nune delili so hrano revnim učencem.

Vsem tem in drugim dobrotnikom serčna zahvala!

V.

Uverstenje učencev po zasluženji.

IV. razred.

Zgaga Anton iz Selc.
 Kušar Franc iz Reteč.
 Gašperšič Aleš iz Bukovice.
 Pokorn Jakob iz Škofjeloke.
 Kunstelj Franc iz Škofjeloke.
 Kump Jožef iz Škofjeloke.
 Kankelj Janez iz Studena.
 Ferlan Franc iz Gorenjevasi.
 Hafner Andrej iz Dorfarjev.
 Kuralt Franc iz Žabnice.
 Hafner Franc iz Godešič.
 Stanonik Franc iz Poljan.
 Svetina Jožef iz Sore.
 Žargar Janez iz Žabnice.
 Šifrer Gregor iz Žabnice.
 Ovčjak Janez iz Treboj.

Debelak Janez iz Škofjeloke.
 Šmorančar Jožef iz Škofjeloke.
 Hartman Peter od sv. Duha.
 Ručigaj Alojzi iz Škofjeloke.
 Pikuš Franc iz Šutne.
 Jerman Jožef iz Kranja.
 Volčič Franc iz Škofjeloke.
 Hafner Gašper iz Škofjeloke.
 Hafner Anton iz Stareloke.
 Šubic Jakob iz Škofjeloke.
 Jugovic Anton od sv. Duha.
 Rupar Valentin iz Suhe.
 Uranič Alojzi iz Škofjeloke.
 Volčič Janez iz Škofjeloke.
 Število 30.

III. razred.

Guzelj Matevž iz Trate.
 Šubic Valentin iz Poljan.
 Košmelj Luka iz Železnikov.
 Lušina Jožef iz Gostec.
 Duhovnik Jakob iz Snice.
 Vrus Jožef iz Zatične.
 Sušnik Franc iz Škofjeloke.
 Blaznik Peter iz Škofjeloke.
 Golob Rudolf iz Škofjeloke.
 Eržen Janez iz Puštala.
 Logar Maks iz Loža.
 Gerbec Ludvik iz Škofjeloke.
 Košir Franc iz Škofjeloke.
 Dagarin Matevž iz Puštala.
 Kalan Franc iz Suhe.
 Klobovs Jakob iz Škofjeloke.
 Ortar Jakob iz Ljubljane.
 Perko Andrej iz Škofjeloke.
 Šifrer Matevž iz Stareloke.
 Stenovec Janez iz Škofjeloke.

Hafner Anton iz Škofjeloke.
 Krener Jožef iz Kranja.
 Dolinar Janez iz Puštala.
 Šink Gašper iz Stareloke.
 Sicherl Janez iz Štridave.
 Kobav Valentin iz Puštala.
 Tavčar Florjan iz Puštala.
 Bernik Franc iz Škofjeloke.
 Pikuš Franc iz Stareloke.
 Žontar Franc iz Škofjeloke.
 Hafner Franc iz Škofjeloke.
 Killer Šimen iz Škofjeloke.
 Mohar Janez iz Virmaš.
 Štamcar Fidel iz Selc.
 Seljak Janez iz Puštala.
 Notar Luka iz Puštala.
 Križaj Franc iz Škofjeloke.

Izostalo: 5.
 Število: 42.

II. razred.

Ferlan Janez iz Gorenjevasi.	Ažbe Anton iz Dolens'č.
Müller Janez iz Žabnice.	Miklavč Lorenc iz Poljan.
Kalan Valentin iz Praprotna.	Bajt Janez iz Koprivnika.
Jezeršek Jakob iz Gorenjevasi.	Ulčakar Alojzi iz Toplic.
Drašler Matevž iz Praš.	Triller Martin iz Virmaš.
Košenina Peter iz Drage.	Pintar Matevž od sv. Duha.
Šubic Pavl od sv. Volbenka.	Bašelj Franc iz Merzlegaverha.
Rupar Franc od sv. Andreja.	Bernik Franc iz Stareloke.
Porenta Andrej iz Virmaš.	Müller Andrej iz Virmaš.
Homan Alojzi iz Škofjeloke.	Šabic Janez iz Škofjeloke.
Kankelj Jakob iz Studena.	Bazovičar Karl iz Sore.
Guzelj Avgust iz Škofjeloke.	Goličič Franc iz Suhe.
Sadar Oton iz Škofjeloke.	Tratnik Anton iz Ternja.
Macher Gašper iz Škofjeloke.	Berčič Juri iz Stareloke.
Pintar Janez iz Dražgoš.	Franc Juri iz Virmaš.
Vodnik Matevž iz Brodov.	Proj Luka od sv. Duha.
Šifrer Franc iz Žabnice.	Jenko Lorenc iz Suhe.
Fojkar Franc iz Bukovice.	Žitnik Janez od sv. Duha.
Logonder Jožef iz Žabnice.	Tavčar Peter iz Zminca.
Berčič Franc iz Reteč.	Kalan Jožef iz Besnice.
Keržišnik Janez od sv. Ožvalta.	Krajnik Anton iz Staregadvora.
Oblak Janez iz Škofjeloke.	Oblak Franc iz Stareloke.
Jugovec Franc iz Godešič.	Kovač Janez iz Staregadvora.
Hafner Jožef iz Stareloke.	Killer Jožef iz Škofjeloke.
Košir Janez iz Škofjeloke.	Poljanec Franc iz Škofjeloke.
Polak Edvard iz Idrije.	Izostali: 3.
Potočnik Anton iz Mlake.	Umerl: 1.
Leskovec Franc iz Škofjeloke.	Število: 59.
Pokorn Franc iz Škofjeloke.	
Ažbe Alojzi iz Dolens'č.	

I. razred.

Drenovec Jožef iz Treboj.	Pivk Valentin iz Hoste.
Hübler Fric iz Škofjeloke.	Triller Valentin od sv. Duha.
Bogataj Franc iz Reteč.	Gaber Franc iz Papirnice.
Rant Albin iz Koroškebele.	Čadež Anton iz Trate.
Sušnik Lovre iz Škofjeloke.	Svoljšak Martin iz Stareloke.
Guzelj Janez iz Škofjeloke.	Dolenc Matija iz Ljuše.
Sicherl Karl iz Čakovca.	Benedičič Emil iz Škofjeloke.
Logar Matija iz Loža.	Blaznik Franc iz Puštala.
Kapla Ludvik iz Kerke.	Hribernik Lovre iz Puštala.
Dolinar Martin iz Puštala.	Poljanec Luka iz Zminca.
Bogataj Jernej iz Stareloke.	Keržišnik Tomaž iz Poljan.
Jeran Janez iz Stareloke.	Debelak Jožef iz Škofjeloke.

Triller Janez od sv. Duha.
 Zevnik Franc iz Mavčič.
 Mahorčič Jakob iz Škofjeloke.
 Telban Janez od sv. Duha.
 Tomšič Luka iz Škofjeloke.
 Šifrer Franc iz Žabnice.
 Kalan Franc iz Hoste.
 Pipan Miha iz Škofjeloke.
 Karlin Šimen iz Stareloke.
 Hafner Janez iz Škofjeloke.
 Hribernik Anton iz Stareloke.
 Tavčar Gregor iz Suhe.
 Košir Valentin iz Škofjeloke.
 Žontar Peter od sv. Duha.
 Nartnik Valentin iz Škofjeloke.
 Arhar Franc iz Suhe.

Kokalj Jožef iz Stareloke.
 Debevc Janez iz Škofjeloke.
 Šink Janez iz Stareloke.
 Karlin Janez iz Suhe.
 Triller Lovre iz Škofjeloke.
 Eržen Franc od sv. Duha.
 Steier Andrej iz Škofjeloke.
 Kratner Anton iz Škofjeloke.
 Tavčar Franc iz Staregadvora.
 Benedik Franc iz Škofjeloke.
 Jamnik Juri iz Puštala.

Izostalo:	7.
Poslušalo:	26.
Število:	84.

